ประวัติวัดกะสังข์

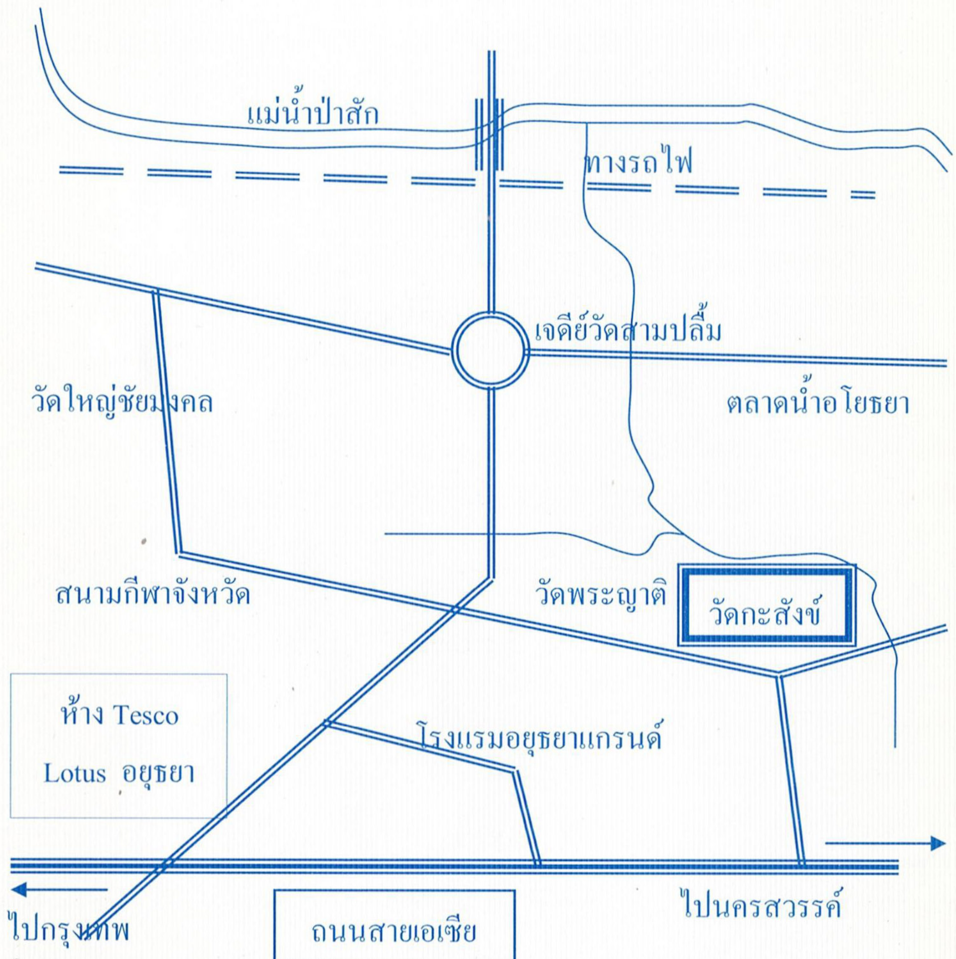

๕๔ หมู่ ๑ ตำบลธนู

อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๐๐๐

แผนที่ตั้งของวัดกะสังข์

ผู้ริเริ่มจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้

นายราชัย กสิวัฒน์ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ

วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา ผู้เขียน / เรียบเรียง

ประวัติ

วัดกะสังข์

เลขที่ ๕๔ หมู่ ๑ ตำบลธนู

อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑๓000

รายนามผู้มีจิตศรัทธาร่วมสละทุนทรัพย์จัดพิมพ์ถวายวัดเพื่อเป็นธรรมทาน

๑. นายราชัย นางอุไรวรรณ กสิวัฒน์ และบุตร	๑,๐๐๐	เล่ม
๒. ครอบครัว นางสุมล เครือสุวรรณศิริ	๒๐๐	เล่ม
๓. นายสุรชัย ผศ.หทัยรัตน์ ทรรพวสุ	๑๐๐	เล่ม
๔. นายชัยวัฒน์ นางกรรณิการ์ มีสมสืบ และบุตร	๕๐	เล่ม
๕. นายสรายุทธ นางสุภาวดี สมภาคและลูก ๆ	๕๐	เล่ม
๖. นายสุชิน นางอารีย์ วังบรรพต	๓๐	เล่ม
๗. นายวินัยธร นางชญาดา เด็กชาย ชยภัทร สระบัว	๓๐	เล่ม
๘. นางปัญจรัตน์ กระจ่างสังข์และครอบครัว	๓๐	เล่ม
๙. นางสาวปาริชาติ จุฑาธัชชัย และครอบครัว	๓๐	เล่ม
๑๐. นางสาวจำปา พิมพ์เงิน	๒๐	เล่ม
๑๑. นางสาวสายชล อ้วนล่ำ	๑๐	เล่ม
๑๒. นางอุษณีย์ ชัยทร และครอบครัว	๙	เล่ม
๑๓. นายอรรถพล พยุงกิจ	๕	เล่ม
๑๔. นางสาวสุจิตรา วังบรรพต	๕	เล่ม
๑๕. นางสาวอุ่นเรือน เพียรกล้า	๕๐	เล่ม
๑๖. นายศุภชัย นางสมร บุญวัฒน์ และครอบครัว	๑๐๐	เล่ม
๑๗. นายทวีศักดิ์ นางวรรณี เฟื่องกาญจนกุล และครอบครัว	๓๐	เล่ม
๑๘. นางสาวอาชวี เฟื่องกาญจนกุล	๑๐	เล่ม
๑๙. นายณัฐวุฒิ นางสาวสุพิชญา เชิดชูพงษ์	๒๐	เล่ม
๒๐. นางสาวยุวดี บุญวัฒน์	๑๐	เล่ม
๒๑. นายธรรยงค์ ศัตรูคร้าม	๑๐	เล่ม
๒๒. นางรจนา ศัตรูคร้าม	๕	เล่ม
๒๓. นางสาวปูชิตา ศัตรูคร้าม	๕	เล่ม
๒๔. นายศุภณัตร ศัตรูคร้าม	๕	เล่ม
๒๕. นางประยูร ศัตรูคร้าม	๑๕	เล่ม

/ ๒๖. ...ต่อหน้า ๒

คำนำ

วัดกะสังข์ เป็นวัดแห่งหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีเรื่องราวเล่าเป็นตำนานอย่างน่าสนใจ และสามารถทำให้ทบทวนเรื่องราวในประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยาได้อีกส่วนหนึ่ง เนื่องจากคลองข้างวัดเป็นเส้นทางเดินทัพของเจ้าพระยาตาก พาทหารหนีออกจากกรุงศรีอยุธยาก่อนเสียกรุงเพื่อไปยังเมืองจันทบูร ซึ่งเป็นจังหวัดจันทบุรีในปัจจุบัน โดยพื้นที่รอบวัดกะสังข์ มีชุมชนมาอาศัยอยู่โดยการเช่าพื้นที่วัดสร้างบ้าน ซึ่งประชาชนที่มาอาศัยอยู่นี้มีนานาอาชีพ เช่น ค้าขาย รับจ้าง รับราชการ ทำนา แต่ในปัจจุบันนี้ความเจริญทางวัตถุมากขึ้น จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงจากชุมชนชนบทเป็นชุมชนเมือง ประชาชนจึงมีอาชีพทำงานด้านอุตสาหกรรม และค้าขาย และเมื่อการคมนาคมเจริญมากขึ้น วัดกะสังข์ ก็ยังเป็นศูนย์รวมของชุมชนที่มีชื่อเรียงย่อ ๆ ว่า "บวร" คือ บ้าน-วัด-โรงเรียน และยังเป็นศูนย์รวมแห่งความผูกพัน ความศรัทธาในพระพุทธศาสนา มีการสร้างถาวรวัตถุต่างๆ ไว้หลายประการ จนอาจกล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของชุมชนเกิดจากศรัทธาของประชาชนอย่างแท้จริง จึงทำให้เห็นเป็นหลักฐานในปัจจุบัน คือการทำบุญตามประเพณี การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ที่มีจำนวนประชาชนที่มาทำบุญที่วัดมากขึ้น ส่วนประวัติของวัดกะสังข์คนในปัจจุบันไม่ทราบความเป็นมาของวัดมากนัก จึงจำเป็นต้องจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้เผยแพร่ทั่วไป

วัตถุประสงค์ของการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ ก็เพื่อให้ผู้อ่านได้ทราบประวัติความเป็นมาของวัดกะสังข์ โดยจิตศรัทธาของผู้จัดพิมพ์หนังสือเองเป็นผู้เสนอ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านผู้อ่านจะได้ประโยชน์จากหนังสือเล่มนี้เป็นจำนวนไม่น้อยเลยทีเดียว

พระญาติ ยะโสธโร ผู้ช่วยเจ้าอาวาส

คำนำ

ความเป็นมาของการสร้างหนังสือเล่มนี้ ข้าพเจ้าเป็นพุทธศาสนิกชนคนหนึ่งที่ได้มาทำบุญตามประเพณีที่วัดกะสังข์แห่งนี้เป็นประจำ นอกจากนี้ยังได้นำอัฏฐิของบุพการีมาบรรจุไว้ที่กำแพงพระอุโบสถของวัด จึงมีความผูกพันกับทางวัด และเมื่อคราวจัดงานพระราชทานเพลิงศพของคุณแม่ของข้าพเจ้าก็ได้มาจัดที่วัดนี้ จึงเกิดสิ่งบันดาลใจว่า วัดกะสังข์เท่าที่ดูเสนาสนะต่าง ๆ ในวัดน่าจะมีประวัติที่เป็นมาช้านาน เช่น รูปทรงของพระอุโบสถที่สวยงาม จึงได้ไปเรียนสอบถามพระญาติ ยโสธโร ผู้ช่วยเจ้าอาวาส ว่ามีประวัติของวัดกะสังข์หรือไม่ ซึ่งพระญาติก็ได้นำเอากระดาษที่ท่านได้เขียนประวัติของวัดไว้ประมาณ ๓-๔ หน้า ซึ่งเขียนด้วยตัวหนังสือค่อนข้างโตสักหน่อย มาให้ข้าพเจ้าอ่าน ข้าพเจ้าจึงมีความคิดว่าน่าจะช่วยวัดกะสังข์ในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบถึง ความเป็นมา และความสำคัญของวัดกะสังข์ และจะได้เกิดจิตศรัทธาที่จะมาไหว้พระที่วัดกะสังข์ตามการเชิญชวนชาวพุทธให้มาไหว้พระ ๙ วัด ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยให้วัดกะสังข์เป็นวัด ๑ ใน ๙ วัดนั้น อันจะเป็นสิ่งที่ช่วยในการพัฒนาวัดต่อไป โดยที่วัดนี้ไม่มีการสร้างวัตถุมงคลแต่อย่างใด เป็นวัดเพื่อกิจกรรมทางศาสนาเท่านั้น

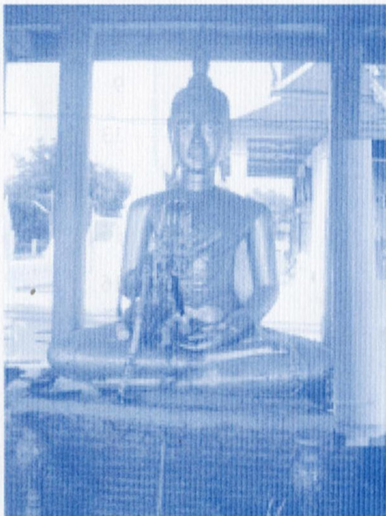
ข้าพเจ้าจึงหวังในตัวท่านผู้อ่านทุกท่านได้เดินทางไปจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และไปทำความรู้จักกับวัดกะสังข์ที่อยู่ไม่ไกลกับวัดพระญาติการาม ดังแผนที่ในเล่ม และไปกราบพระในวัดซึ่งมีหลวงพ่อ พระพุทธนิมิตร ศักดิ์สิทธิ์ และพระธาตุที่อยู่พระอุโบสถที่ไม่เปิดเผยมานานแล้ว และท่านผู้อ่านคงได้รับประโยชน์จากเรื่องราวต่าง ๆ ในเล่มไม่น้อยเลยทีเดียว โดยเฉพาะพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา ในการทำบุญที่บ้าน ซึ่งเมื่ออ่านแล้วสามารถนำไปปฏิบัติเองได้ โดยไม่ต้องไปไหว้วานใครมาช่วย และได้รับความรู้ทางประวัติศาสตร์บ้างเกี่ยวกับเส้นทางการเดินทัพของเจ้าพระยาตาก และชื่อวัดและสถานที่ต่าง ๆ

ราชัย กสิวัฒน์

สารบัญ

การสร้างศาลาจตุรมุขหลวงพ่อพระพุทธนิมิตร

วัดกะสังข์ กำลังก่อสร้างศาลาจตุรมุข เป็นที่ประดิษฐานของหลวงพ่อพระพุทธนิมิตร ซึ่งอยู่ใกล้กับกำแพงพระอุโบสถ ต้องการทุนทรัพย์ในการก่อสร้างเป็นอย่างมาก ขอเชิญพุทธศาสนิกชน ได้ไปกราบไหว้หลวงพ่อพระพุทธนิมิตรศักดิ์สิทธิ์ ได้ตลอดเวลา และเชิญบริจาคเพื่อสมทบทุนในการก่อสร้างได้ที่วัดตามกำลังศรัทธา

วัดกะสังข์

วัดกะสังข์ ตั้งอยู่เลขที่ ๕๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลธนู อำเภออุทัย จ.พระนครศรีอยุธยา เป็นวัดสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีที่ดินที่ตั้งวัด เนื้อที่ ๑๕ ไร่ ๑งาน ๔๐ ตารางวา โฉนดเลขที่ ๗๔๒๓ อาณาเขตทิศเหนือติดกับคลองบ้านธนู ทิศใต้ติดกับคลองบ้านโพ ทิศตะวันออกติดกับถนนสายวัดพระญาติ-โรงงานวัตถุระเบิด ทิศตะวันตกติดกับคลองบ้านธนูกับคลองโพ และยังมีที่ธรณีสงฆ์อีก ๑ แปลง เนื้อที่ ๒๐ ไร่ ๑ งาน ๔ ตารางวา โฉนดเลขที่ ๒๘๑

พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบลุ่ม แวดล้อมด้วยคลองและถนน ขนาดของสิ่งก่อสร้างและเสนาสนะของวัดเป็นดังนี้

๑. พระอุโบสถ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๔๑๕ กว้าง ๑๑.๓๐ เมตร ยาว ๒๑.๕๐ เมตร โครงสร้างก่ออิฐถือปูน เครื่องบนเป็นไม้สัก

๒. ศาลาการเปรียญ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๔๘๙ กว้าง ๑๐.๖๕ เมตร ยาว ๑๗.๕๐ เมตร โครงสร้างเป็นอาคารไม้

๓. หอสวดมนต์ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๔๙๐ กว้าง ๕.๗๙ เมตร ยาว ๘.๖๕ เมตร โครงสร้างเป็นอาคารไม้

๔. กุฏิสงฆ์ จำนวน ๙ หลัง สร้างเรียงกันเป็นหมู่อยู่โดยรอบหอสวดมนต์ โครงสร้างเป็นอาคารไม้

๕ หอระฆัง มี ๒ หอ สร้างด้วยคอนกรีต

๖. เมรุ ขนาดกว้าง ๑๕ เมตร ยาว ๒๐ เมตร สร้างด้วยคอนกรีตยกพื้นสูง เป็นระบบเตาเผาด้วยน้ำมันดีเซล

๗. นอกจากนี้ยังมีอาคารประกอบต่าง ๆ อีกหลายหลัง

ประวัติการสร้างวัดกะสังข์ ตั้งแต่ประมาณ พ.ศ.๒๓๒๕ และได้รับพระราชทานเขตวิสุงคามสีมา ประมาณ ปี พ.ศ.๒๓๕๑ ได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์วัดสืบต่อกันมาทุกยุคและทุกเจ้าอาวาส นอกจากนี้ทางวัดยังได้เห็นความสำคัญทางด้านการศึกษาได้แบ่งพื้นที่ของวัดให้ทางราชการสร้างโรงเรียนประถมศึกษา ประมาณ ปี พ.ศ.๒๕๐๖ ระยะเวลาที่พระครูพิสิษฐ์นวการเป็นเจ้าอาวาส จึงได้ตั้งชื่อโรงเรียนว่า โรงเรียนวัดกะสังข์ (พิสิษฐ์นวการอุปถัมภ์) ซึ่งต่อมาทางวัดยังได้ช่วยเหลือในการสร้าง บ้านพักครู โรงฝึกงาน และห้องสมุด

รายนามผู้มีจิตศรัทธาร่วมสละทุนทรัพย์จัดพิมพ์ถวายวัดเพื่อเป็นธรรมทาน (ต่อ)

๒๖. นางสาวเนตรนภา เชื่อมชิต	๔๕	เล่ม
๒๗. นางจนรรจ์ นางสาวพสิกา อยู่วัฒนา	๒๐	เล่ม
๒๘. นางเรไร เอี่ยมหน่อ	๕	เล่ม
๒๙. นายอภิชาติ ศรีกุล	๕	เล่ม
๓๐. นางรัตนา สุขีมิตร	๕	เล่ม
๓๑. นางตี่ ไตรวารี	๒๐	เล่ม
๓๒. ว่าที่ รท.ชาตรี นางนพมาศ รักษ์วงษ์ไทย	๔๐	เล่ม
๓๓. นางสาวณัฐณิชา รักษ์วงษ์ไทย	๒๐	เล่ม
๓๔. นางชูศรี ไทยประดิษฐ์	๒๐	เล่ม

ขอให้อานิสงส์ของการสร้างหนังสือนี้ จงบังเกิดผลดีแก่ผู้ร่วมสร้างทุก ๆท่าน ขอให้มีความสุขความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน อย่าเจ็บ อย่าไข้ อย่าจน และขอแผ่ผลบุญกุศลนี้แก่ญาติและบุพการีผู้ล่วงลับไปแล้ว พร้อมทั้งเจ้ากรรมนายเวรทั้งหลาย ขออโหสิ และจงหลุดพ้นจากเวรกรรมต่างๆ นั้นเทอญ ฯ

วัดกะสังข์ มีเจ้าอาวาสสืบต่อกันมาจำนวน ๑๑ รูป คือ

2 ๑. พระอาจารย์โพธิ์ เป็นเจ้าอาวาสระหว่าง พ.ศ. ๒๓๕๔-๒๓๖๔

๒. พระอาจารย์นาค เป็นเจ้าอาวาสระหว่าง พ.ศ. ๒๓๖๔ -๒๔๐๑

๓. พระอาจารย์เทียน เป็นเจ้าอาวาสระหว่าง พ.ศ. ๒๔๐๑-๒๔๓๑

๔. พระอาจารย์สุดใจ เป็นเจ้าอาวาสระหว่าง พ.ศ. ๒๔๓๑-๒๔๕๙

๕. พระอาจารย์เชื่อม เป็นเจ้าอาวาสระหว่าง พ.ศ. ๒๔๕๙-๒๔๖๔

๖. พระอาจารย์ฉวย เป็นเจ้าอาวาสระหว่าง พ.ศ. ๒๔๖๔-๒๔๘๐

๗. พระมหาอ่อน เป็นเจ้าอาวาสระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๐-๒๔๘๕

๘. พระอาจารย์จีน เป็นเจ้าอาวาสระหว่าง พ.ศ. ๒๔๘๕-๒๔๙๕

๙. พระอาจารย์ละมูล เป็นเจ้าอาวาสระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๕-๒๔๙๖

๑๐ พระครูพิศิษฏ์นวการ เป็นเจ้าอาวาสระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๖-๒๕๓๕

๑๑. พระปลัดชะโอด นาถธัมโม เป็นเจ้าอาวาสระหว่าง พ.ศ. ๒๕๓๕-ปัจจุบัน และได้แต่งตั้งให้ พระญาติ ยะโสธโร เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาส

พระปลัดชะโอด นาถธัมโม
เจ้าอาวาสวัดกะสังข์

พระญาติ ยะโสธโร
ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดกะสังข์

ตำนานวัดกระสังข์

วัดกะสังข์เดิมเรียกว่า "วัดนางสั่ง" ต่อมาจึงเพี้ยนไปเป็นวัดกะสังข์ ซึ่งมี "หลวงพ่อฉาย" อดีตเจ้าอาวาสวัดกระสังข์ ต่อมาได้สถาปนาเป็นเจ้าคณะญาณไตรโลก เล่าให้สมเด็จพระมหาธีราจารย์ว่า เล่ากันต่อๆ สมัยเมื่อกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี มีหมู่บ้านด้านทิศตะวันออกของเมืองหมู่บ้านหนึ่ง มีลูกสาวชาวบ้านนี้มักมีผิวพรรณดี มีความสวยงาม ความเรื่องนี้ทราบไปถึง พระกรรณของพระเจ้าแผ่นดิน (จะเป็นพระเจ้าแผ่นดินองค์ใดไม่ปรากฏชัด)เมื่อพระเจ้าแผ่นดินทรงทราบแล้ว ต่อมามีพระวโรกาสก็เสด็จประพาสหมู่บ้านแห่งนี้ ** พร้อมด้วยเสนาข้าราชบริพาร เมื่อประชาชนทราบว่าพระเจ้าแผ่นดินเสด็จมาเยี่ยมเยียนพวกตนต่างก็ชักชวนกันมาเฝ้ารับเสด็จ เมื่อพระเจ้าแผ่นดินทอดพระเนตรดูผู้ที่มาเฝ้ารับเสด็จในหมู่บ้านนั้น ทรงพอพระทัย ลูกสาวชาวหมู่บ้านนั้น ทรงเอ่ยพระโอษฐ์รับอุปถัมภ์ค้ำชูสตรีผู้นั้น มารดา บิดา ของหญิงผู้นั้น จึงได้ปรึกษากันคิดว่าเป็นบุญกุศลของตนและลูกสาวแล้ว จึงยกลูกสาวถวายแด่พระเจ้าแผ่นดิน

การสร้างวัดกะสังข์

เมื่อพระเจ้าแผ่นดินเสด็จกลับไปยังพระราชวังแล้วจึงมอบให้อำมาตย์ ราชบุรุษนำ คานหาม มารับหญิงผู้นั้น พวกอำมาตย์จึงเชิญหญิงผู้นั้นขึ้นคานหาม นำเข้าวังเดินลัดตัดทุ่ง มาตรงวัดกะสังข์ ลงเรือหลวงที่รอรับอยู่ที่วัดกะสังข์ แล้วนาง ก็สั่งถึงบิดามารดาไม่ให้มี ความห่วงใย ไม่ช้าไม่นานคงได้กลับมาเยี่ยมบ้านที่เคยอยู่ เคยอาศัย "มีพวกญาติที่ติดตาม มีอีกพวกหนึ่งตามมาทีหลังไม่ทันขบวนแรก จึงไปดักรอที่ท่าน้ำต่ำลงมา พอดีเรือหลวงที่ไปรับพระนางจึงได้พบญาติที่ตามมาส่งตรงนั้น " เมื่อพระนางได้รับฐานันดรศักดิ์ตามตำแหน่ง พระมเหสีแล้ว ระลึกถึง บิดา มารดา ญาติ พี่น้อง จึงเสด็จมาเยี่ยมญาติในหมู่บ้านเดิม แล้วโปรดให้สร้างวัดขึ้นวัดหนึ่งตรงท่าที่เสด็จลงเรือหลวง แล้วโปรดให้สร้างวัดขึ้นอีกวัดหนึ่งที่พวกญาติไปรอพบ ต่อมาหมู่บ้านนั้นซึ่งเป็นหมู่ บ้านเกิดของพระนางจึงได้ชื่อ ว่า บ้านคานหาม วัดที่พระนาง สั่ง ถึงบิดามารดา

ชื่อว่า วัดนางสั่ง วัดที่พระนางพบญาติชื่อว่า วัดพระญาติ เมื่อกาลเวลาล่วงเลยมานาน เข้าทุกสิ่งทุกอย่างก็เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพ

การเป็นศูนย์รวมจิตใจของวัดกะสังข์

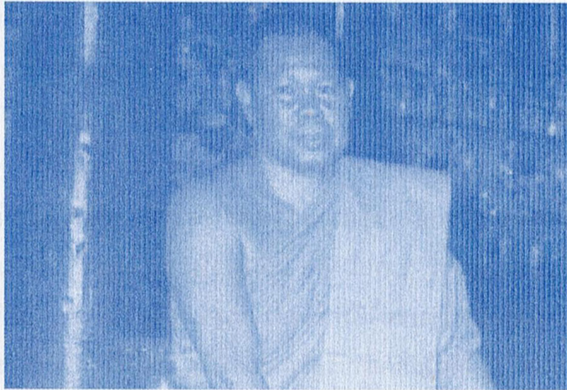
โดย นายราชัย กลิวัฒน์ รองผู้อำนวยการชำนาญการ
วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา

วัดกะสังข์เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของพี่น้องชาวพุทธที่อยู่รอบบริเวณวัด เมื่อถึงวันพระหรือวันสำคัญของเทศกาลต่าง ๆ พี่น้องจะมาร่วมทำบุญกันอย่างเนืองแน่นจนเต็มศาลาการเปรียญ เนื่องจากความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนา และยอมรับว่าวัดกะสังข์เป็นวัดที่ไม่มีการจัดทำธุรกิจใด ๆ วัดกะสังข์เป็นศาสนสถานที่แท้จริง วัดจะคอยให้บริการแก่พี่น้องประชาชนด้านพิธีกรรมทางศาสนาเท่านั้น เช่น การรับนิมนต์ให้พระไปทำสวดในงานบุญต่าง ๆ งานมงคล แม้กระทั่งงานอวมงคล เท่านั้น นอกจากนี้วัดกะสังข์ยังเป็นศูนย์บริการชุมชนให้พี่น้องประชาชนได้ยืมใช้ภาชนะ เก้าอี้ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่วัดมีอยู่ โดยไม่คิดค่าบริการแต่อย่างใด ทำให้วัดกะสังข์จึงไม่ค่อยมีรายได้เพียงพอที่จะนำไปบำรุงพัฒนาวัด แต่ก็ยังคงที่จะให้บริการแก่ชุมชนด้วยดีตลอดมา ทั้งนี้พระในวัดที่จำนวนเพียง 10 – 11 รูปก็จะช่วยกันอย่างขยันขันแข็ง เมื่อครามีพี่น้องประชาชนมากระทำกิจกรรมทางศาสนาใด ๆ พระสงฆ์ก็จะออกมาช่วยกันบริการอย่างเต็มที่ พร้อมทั้งคอยดูแลอะไรขาดตกบกพร่องก็จะช่วยแนะนำและช่วยจัดหาให้อีกด้วย จึงนับได้ว่าวัดกะสังข์จึงเป็นวัดในพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง

โรงเรียนวัดกะสังข์ (พิศิษฏ์นวการอุปถัมภ์)

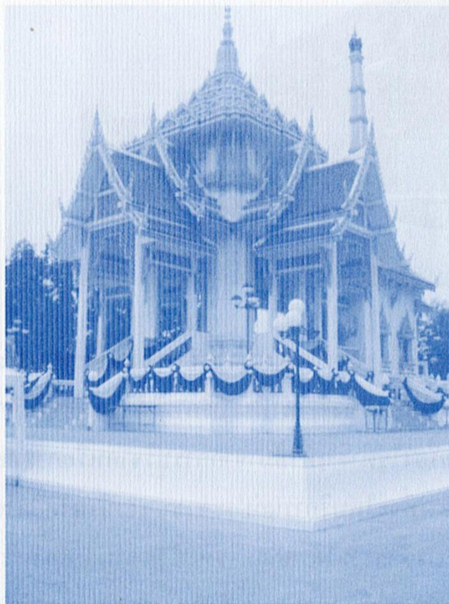
นอกจากนี้ ในบริเวณวัดกะสังข์ก็มีโรงเรียนวัดกะสังข์(พิศิษฏ์นวการอุปถัมภ์) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประถมศึกษา โดยเป็นสถานที่บริการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย ในทุกวันศุกร์ พระสงฆ์ก็จะเข้าไปช่วยทำการสอนอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรมเพื่อกล่อมเกลาจิตใจเด็กนักเรียนให้เป็นพลเมืองที่ดียิ่งขึ้นและอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

พระครูพิศิษฏ์นวการ (อดีตเจ้าอาวาสวัดกะสังข์ รูปที่ ๑๐)

การบริการด้านงานอวมงคล

วัดกะสังข์ มีศาลาตั้งศพเพียง 1 หลัง แต่มีขนาดใหญ่และโอ่โถง และมีพื้นที่โดยรอบที่กว้างขวางสามารถให้บริการแก่ผู้มาร่วมงานศพได้อย่างสะดวกสบาย สามารถจัดเก้าอี้ได้ถึง 300 ตัว และยังมีพื้นที่จัดทำครัว พื้นที่ตั้งเครื่องดนตรีไทยชนิดชุดใหญ่ได้อย่างดี และยังมีพื้นที่จัดบริการโต๊ะอาหารสำหรับการรับแขกที่มาร่วมงานได้อย่างเป็นสัดเป็นส่วน

เมรุ หรือ ฌาปนสถานของวัดกะสังข์ ได้รับการจัดสร้างอย่างสวยงาม เป็นเมรุที่ยกระดับสูงจากพื้นประมาณชั้นครึ่ง เมื่อนำศพขึ้นตั้งบนเมรุเพื่อที่จะกระทำพิธีกรรมทางศาสนา จะดูเด่นมาก โดยรอบของเมรุก็จะมีศาลาที่มีหลังคาเพื่อจัดตั้งเก้าอี้ได้ถึง 1,000 ตัว อย่างเพียงพอ พร้อมทั้งลานวัดขนาดใหญ่ที่รองรับรถยนต์เข้าจอดได้กว่า 100 คัน นับว่าสะดวกสบายมากเมื่อจัดงาน

ศูนย์บริการชุมชนวัดกะสังข์

วัดจัดเป็นสถานที่ราชการแห่งหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นที่สาธารณะ ดังนั้นวัดต้องเป็นสถานที่บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ เท่าที่จะบริการได้ นอกจากพิธีกรรมทางศาสนาแล้ว วัดที่มีสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆที่ได้มาจากการบริจาคหรือการทอดกฐิน ทอดผ้าป่า วัดจึงมีสิ่งของบางอย่างที่จะให้บริการแก่ประชาชนชาวบ้านได้ยืมใช้เพื่อการจัดงานประเพณีต่าง ๆ เป็นการชั่วคราวได้ เช่น ภาชนะถ้วย จาน หม้อ กระทะ เตา โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ วัดกะสังข์ ได้จัดเป็นศูนย์บริการชุมชน เพื่อให้ประชาชนและชาวบ้านมายืมใช้ได้ จึงนับว่าวัดกะสังข์อยู่ใกล้ชิดกับชุมชน ไม่ทิ้งชุมชน ไม่เอาแต่ได้ ไม่หาประโยชน์ที่ฝ่ายเดียว มีแต่ให้กับชุมชน ดังนั้น จึงหวังในความศรัทธาจากผู้อ่านที่จิตอันเป็นกุศลที่จะร่วมบริจาคทุนทรัพย์หรือสิ่งของเพื่อนำมาทดแทนสิ่งของเครื่องใช้ที่ชำรุดเสียหาย หรือหมดสภาพไปตามการใช้งาน ขอเชิญร่วมทำบุญหรือบริจาคได้ที่วัด หรือที่ พระญาติ ยะโสธโร รองเจ้าอาวาส ผู้ปฏิบัติหน้าที่รักษาดูแลวัดอย่างเข้มแข็ง อัธยาศัยดี อารมณ์ดี และเป็นกันเอง

ประวัติศาสตร์ เส้นทางเดินทัพ พระเจ้าตาก เลียบทะเลตะวันออก

กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าเมื่อวันที่ ๗ เมษายน พ.ศ. ๒๓๑๐ แต่ก่อนหน้านั้นราว ๓ เดือนกว่า สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีเมื่อยังเป็นพระยาตาก ได้พาสมัครพรรคพวกไพร่พลไทยจีนจำนวนหนึ่ง ตีฝ่ากองทัพพม่ามุ่งหน้าไปทางชายทะเลตะวันออกพระยาตากไม่ใช่ทั้งคนแรกและคนสุดท้าย ที่ได้ละทิ้งหน้าที่หลบหนีไป เพราะระบบการเมืองและสังคมของราชอาณาจักรศรีอยุธยาได้ล่มสลายลงก่อนที่พม่าจะระเบิดป้อม ทลายกำแพงแล้ว แต่นาน ไม่ถึง ๙ เดือนหลังจากเสียกรุง พระยาตากได้ประกาศพระองค์เป็นพระมหากษัตริย์ ที่คนทั่วไปเรียกกันภายหลังว่าพระยาตาก ยกกองทัพเรือจากเมืองจันทบุรีมายึดกรุงศรีอยุธยาคืน แล้วฟื้นฟูราชอาณาจักรศรีอยุธยาขึ้นมาใหม่ ชื่อกรุงธนบุรี พระเจ้าตาก **อาจารย์นิธิ เอียวศรีวงศ์** เขียนไว้ในหนังสือการเมืองไทยสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี ดังนี้ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี นักธรรมชาติวิทยาชาวเดนมาร์ก ผู้เคยพบเห็นพระองค์และรายงานไว้ว่า ทรงเป็น **"ชายร่างเล็ก"** แต่พระราชประวัติและวีรกรรมของพระองค์ยิ่งใหญ่นัก เป็นเหตุให้มีผู้แต่งเติมเสริมต่อเรื่องราวของพระองค์ออกไปจนดูราวกับ "นิยาย" ทั้งๆ ที่สาระสำคัญของพระราชประวัติสั้นนิดเดียว ดังนี้ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ทรงพระราชสมภพในฐานะสามัญชนลูกชาวจีน มีอาชีพค้าขายทางเกวียน และแม้ยังมีถิ่นฐานบ้านช่องและญาติพี่น้องอยู่ในภาคกลาง โดยเฉพาะที่พระนครศรีอยุธยาและลพบุรี แต่ก็ได้ทำการค้าอยู่ในหัวเมืองเหนือชายแดนเมื่อสบโอกาสก็ได้เข้ารับราชการในหัวเมืองไกล คือ **ตาก-ระแหง** และในที่สุดก็ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองตากทรงเสกสมรสกับสามัญชนด้วยกัน ซึ่งมิได้มาจากตระกูลใหญ่นักในสงครามครั้งเสียกรุง ได้กวาดต้อนไพร่พลหลบพม่าลงมาเป็นกำลังแก่กรุงศรีอยุธยา ได้บำเหน็จความชอบจากการนั้นระหว่างที่พม่าล้อมกรุงอยู่ก็ได้ทำการต่อสู้ จนปรากฏชื่อว่าเป็นนายทัพที่เข้มแข็งคนหนึ่ง ไพร่พลที่นำมาจากเมืองตาก-ระแหงก็ยังคุมกันติด

เป็นกองของตนเอง ซึ่งปฏิบัติงานตามคำสั่งของรัฐบาล ในที่สุดก่อนที่กรุงจะเสียแก่พม่า ก็ได้นำกำลังคนจำนวนน้อยของตนเอง และอาจรวมผู้อื่นที่เข้าสวามิภักดิ์เพิ่มขึ้นบ้าง ประกอบด้วยไพร่พลทั้งไทยและจีน พากันตีแหกพม่ามุ่งไปยังหัวเมืองฝั่งตะวันออก และเริ่มหน้าใหม่ให้แก่ประวัติศาสตร์ของตนเองและของประเทศไทย

เส้นทางพระเจ้าตากหนี วันเสาร์ ตอนเที่ยงคืน ขึ้น ๔ ค่ำ เดือนยี่ ปีจออัฐศก จุลศักราช ๑๑๒๘ หรือ พ.ศ. ๒๓๐๙ เกิดเพลิงไหม้ขึ้นในพระนคร ไหม้ตั้งแต่ท่าทรายติดลามมาถึงสะพานข้างคลองข้าวเปลือก แล้วข้ามมาติดป่ามะพร้าว ป่าโทน ป่าถ่าน ป่าตอง ป่ายา วัดราชบูรณะ วัดมหาธาตุ วัดฉัททันต์ ติดกุฎีวิหารและบ้านเรือนมากกว่าหมื่นหลังไฟไหม้ในพระนครยังไม่ดับ พระยาตากก็ยกสมัครพรรคพวก ไพร่พลไทยจีนออกจาก**ค่ายวัดพิชัย** เดินทัพไปทาง**บ้านหันตรา** พม่ายกพลติดตามทัน ได้ต่อรบกันเป็นสามารถ พม่าต่อต้านมิได้ก็ถอยกลับไป พระยาตากเดินทัพต่อไปทาง**บ้านข้าวเม่า** จนถึง**บ้านสามบัณฑิต** เวลาสองยามเศษ เมื่อมองกลับไปเห็นแสงไฟรุ่งโรจน์โชตนาการยังไหม้กรุงอยู่ ก็ให้หยุดพักทัพ วันอาทิตย์ รุ่งเช้า พระยาตากเดินทัพไปถึง**บ้านโพสามหาว หรือโพสาวหาญ หรือโพสังหาร** พม่ายกพลติดตามไปอีก ได้ต่อรบกันเป็นสามารถ ทัพพม่าแตกกระจัดกระจายพ่ายแพ้ไปพระยาตากให้เดินทัพต่อไป ตอนเย็นถึง**บ้านพรานนก** หยุดพักแรม ให้ทแกล้วทหารออกไปลาดเลี้ยวเที่ยวหาอาหาร พบกองทัพพม่ายกมาจาก**บางคาง (ปราจีนเก่า)** พม่าไล่ติดตามมา พระยาตากจึงขึ้นม้าพร้อมไพร่พลออกรบพม่าก่อน กองทัพพม่าแตกพ่ายกระจายไปทแกล้วทหารเห็นกำลังบุญฤทธิ์พระยาตากเป็นอัศจรรย์ ก็ยกย่องว่าเป็น **"จอมกษัตริย์สมมุติวงศ์"** เท่ากับแสดงสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นพระมหากษัตริย์ รุ่งขึ้นขุนชำนาญไพรสณฑ์และนายกองช้างเมืองนครนายกมีจิตสวามิภักดิ์ เอาช้างมาถวาย ๖ ช้าง นำเสด็จถึง**บ้านบางดง** เข้าหยุดประทับในที่นั้น แล้วสั่งให้ขุนหมื่นพันทนายบ้านยอมอ่อนน้อมแต่ไม่สำเร็จ กลับท้าทายอีก แล้วตั้งค่ายจะสู้รบ

รุ่งขึ้น พระเจ้าตากยกเข้าตีค่ายได้ช้าง ๗ ช้างพระเจ้าตากยกพลไปประทับที่ **ตำบลหนองไม้ซุง** ตามทาง**เมืองนครนายก** แล้วประทับรอนแรมไปอีกสองวันก็ถึง**บ้านนาเริ่ง** ออกจากบ้านนาเริ่งวันหนึ่งถึง**เมืองปราจีนบุรี** ข้ามแม่น้ำที่**ด่านกบ (แจะ) (ประจันตคาม ปราจีนบุรี)** ให้พักรี้พลหุงอาหาร กินเสร็จแล้วเดินทัพข้ามทุ่งไปจนตกเย็น หยุดพักทัพรอสมัครพรรคพวกที่ตามไม่ทันอยู่ ๓ วัน (เอกสารบางเล่มบอกว่าอยู่ชายดง**ศรีมหาโพธิ**)ฝ่ายพม่าเกณฑ์ทัพเรือให้ขึ้นมาสมทบกับทัพบกตั้งอยู่ปากน้ำ**เจ้าโล้ (โจ้โล้)** ยกไปขึ้นที่ **ท่าข้าม** ติดตามกองทัพพระเจ้าตากได้รบกันหนักจนพม่าแตกกระจัดกระจายพ่ายไปจากนั้นพระเจ้าตากยกพลนิกายไปทาง**บ้านทองหลาง บ้านสะพานทอง (อ.พานทอง) บางปลาสร้อย** ก็เป็นอันพ้นกองทัพพม่า

เส้นทางเดินทัพของพระยาตากที่เกี่ยวกับวัดกะสังข์

จากเส้นทางเดินทัพของพม่านี้ จะชี้ให้เห็นว่า บริเวณของวัดกะสังข์เป็นทางผ่านของกองทัพพระเจ้าตากที่เริ่มหนีออกจากกรุงศรีอยุธยา เพราะตั้งแต่ค่ายวัดพิชัย หรือบริเวณวัดพิชัยสงครามในปัจจุบัน ออกมาทางทิศตะวันออกเยื้องขึ้นเหนือเล็กน้อย ทางน้ำก็จะมีคลองที่บรรจบกับแม่น้ำป่าสักตรงข้างวัดพอดี คลองนี้ก็ชาวบ้านเรียกกันไปตามระยะทางที่ผ่านหมู่บ้านว่าคลองกะมังบ้าง คลองโพบ้าง คลองบ้านธนูบ้าง คลองข้าวเม่าบ้าง แล้วแต่ว่าจะผ่านบ้านอะไร วัดกะสังข์ก็อยู่ติดกับคลองโพและคลองบ้านธนู จึงสันนิษฐานได้ว่ากองทัพของพระเจ้าตากได้เดินทางผ่านวัดกะสังข์ทั้งทางบกและทางเรือก็ได้ หากเดินเรียบคันคลองหรือหนีออกมาทางเรือแล้วมาขึ้นบกที่บริเวณใกล้วัดกะสังข์ไปทางบ้านหันตราที่อยู่ถัดไปจากวัดกะสังข์ ทั้งนี้กองทัพพระเจ้าตากได้ยึดเส้นทางของคลองในการเดินทัพ จะเห็นได้ว่าตามเส้นทางไปเดินทัพหนีออกจากอยุธยามีคลองข้าวเม่าเป็นหลัก

คลองข้าวเม่ากับน้ำท่วมสวนอุตสาหกรรมโรจนะ

สวนอุตสาหกรรมโรจนะ ตั้งอยู่ในพื้นที่ของตำบลคานหาม และตำบลใกล้เคียง ในอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีคลองข้าวเม่าเชื่อมต่อจากแม่น้ำป่าสักขึ้นไปทางตะวันออกผ่านอำเภออุทัย ไปทางอำเภอวังน้อย ในเดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๔ มีน้ำเหนือไหลหลากมามาก น้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาและจากแม่น้ำป่าสักได้ไหลผ่านไปตามคลองข้าวเม่าขึ้นไปทางตะวันออกทำให้เจิ่งนองท่วมพื้นที่ตั้งของสวนอุตสาหกรรมโรจนะ ซึ่งสามารถติดตามจากการรายงานข่าวในขณะที่เกิดน้ำท่วมขณะนั้น

ทำไมจึงได้ชื่อวัดโกโรโกโส

วัดโกโรโกโส เป็นชื่อวัดวัดหนึ่งอยู่ในเขตอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ท่านผู้อ่านก็คงจะสงสัยวัดเป็นชื่อวัดจริงหรือ หรือมีวัดชื่อนี้จริงหรือ หรือว่าเป็นนามเรียกขานกันเล่น ๆ หรือไร แต่ขอยืนยันว่าชื่อวัดโกโรโกโสเป็นชื่อวัดจริงที่มีทะเบียนชื่อวัดในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และยังคงเป็นวัดอยู่ในปัจจุบันสมบูรณ์ มีพระจำพรรษา อยู่ฝั่งตรงกันข้ามกับวัดสะแก ตามเส้นคลองข้าวเม่า

ผู้เฒ่าผู้แก่เล่าต่อ ๆ กันมาว่า วัดโกโรโกโส นี้ เมื่อครั้งที่พระเจ้าตากได้ยกทัพจากบ้านหันตราผ่านบ้านข้าวเม่า จะไปบ้านสามบัณฑิต ได้แวะพักทัพที่ชายป่ารกทึบแห่งหนึ่ง ขณะที่พักทัพอยู่นั้นไพล่พลบางคนได้แหวกป่าพงลึกเข้าไปก็พบว่ามีเจดีย์เก่าอยู่องค์หนึ่ง แต่ก็ไม่ได้ทำอะไรในขณะนั้น ต่อมาเมื่อเหตุการณ์การสู้รบสงบลง ยึดกรุงศรีอยุธยาคืนจากพม่าได้แล้ว ก็ให้ทำการบูรณะวัดที่พบเหลือแต่เจดีย์ขึ้นใหม่ จากซากเจดีย์นี้ จึงพูดกันติดปากว่า วัดโกโรโกโส จนกลายเป็นชื่อวัดมาจนทุกวันนี้

ถ้าเราจะทำบุญเลี้ยงพระที่บ้านจะทำอย่างไร

ราชัย กสิวัฒน์ รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
วิทยาลัยเทคนิคพระนครศรีอยุธยา

ในชีวิตของพุทธศาสนิกชน การทำบุญสร้างกุศลก็เรื่องที่ต้องจัดทำตามความศรัทธา และการทำบุญสร้างกุศลก็สามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การถวายสังฆทาน การบริจาคทรัพย์ในการทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาในวันสำคัญต่าง ๆ และด้วยวิธีอื่น ๆ อีกมากมาย แต่ต่อไปนี้ผู้เขียนใคร่ที่จะได้บอกกล่าวถึงวิธีการทำบุญเลี้ยงพระที่บ้านเนื่องในโอกาสต่าง ๆ ซึ่งผู้เขียนคิดไปเองว่าน่าจะมีอีกหลายคนที่ไม่เข้าใจและกังวลที่จะจัดการทำบุญเลี้ยงพระ และไม่รู้จะไปหาผู้นำกระทำพิธีการทางศาสนามาช่วยจากที่ไหน จึงได้เขียนเรื่องนี้ขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องไปหาผู้ช่วยที่ไหนอีก จึงขอให้ผู้อ่านได้ศึกษาไปตามลำดับ ดังต่อไปนี้

๑. การเตรียมการก่อนการทำบุญเลี้ยงพระที่บ้าน

เมื่อท่านผู้เป็นเจ้าของบ้านต้องการจะทำบุญเลี้ยงพระที่บ้าน ท่านต้องไปติดต่อนิมนต์พระที่วัดโดยให้ไปยังกุฏิเจ้าอาวาสเป็นหลักก่อน บางวัดอาจจะให้ไปติดต่อที่พระเลขาฯก็แล้วแต่โดยให้ไปติดต่อเนิ่น ๆ อย่าใจเย็น เพราะพระท่านอาจมีกิจนิมนต์หลายทางอาจจะไม่ว่างทั้งนี้เพราะเป็นการนิมนต์พระอย่างกะทันหันอาจไม่ได้พระตามต้องการ เช่นพระที่เจาะจง พระไม่ครบจำนวน ซึ่งการทำบุญบ้านนิยมนิมนต์พระจำนวน ๙ รูป ถือว่า เป็นสิริมงคล

การจัดเตรียมภาชนะเข้าของที่จะทำบุญต้องจัดหาให้ครบ อย่าให้ขาดเหลือ เช่นถ้วย จาน ช้อน โดยการคำนวณว่าจัดวงอาหารสำหรับพระจำนวน ๒ วง หรือ ๓ วง

๒. การจัดกิจกรรมเพื่อการทำบุญเลี้ยงพระ

เริ่มตั้งแต่โต๊ะหมู่บูชา ต้องจัดหาที่มีขนาดที่พอเหมาะกับพื้นที่ของบ้านหรือห้องภายในบ้านอาจเป็นโต๊ะหมู่ ๕ หรือ หมู่ ๗ ก็เพียงพอและต้องประกอบด้วย

พระพุทธรูป ให้ใช้พระพุทธรูปปางนั่งเท่านั้น ไม่ควรใช้ปางนอนหรือไสยาสน์ และมีที่ตั้งเทียน ๑ คู่ กระถางธูป ๑ ใบ นอกนั้นก็จะมีแจกันดอกไม้ แล้วแต่ว่าจะประดับตกแต่งให้สวยงามตามโต๊ะหมู่ที่มีว่างอยู่ อาจจะ ๑ คู่ หรือ ๒ คู่ หมอนกราบหรือผ้าสำหรับรองกราบ และอย่าลืมขันน้ำมนต์ พร้อมมัดหญ้าคาสำหรับปะพรมน้ำมนต์ บางท่านก็อาจจะหาใบมะยมมาก็แทนก็ได้

ต่อไปให้จัดอาสนะสำหรับพระเท่ากับจำนวนพระที่นิมนต์ไว้ เช่น ๕ รูป อาสนะพระจะต้องจัดให้โต๊ะหมู่บูชาอยู่ทางขวาของพระขณะที่นั่งหันหน้าออกมา อาสนะก็ต้องจัดให้ครบ และไม่ควรให้พระนั่งเบียดกันจนเกินไป พระจะรู้สึกอึดอัด ในการจัดอาสนะพระ ให้ทำการปูเสื่อก่อนตลอดแนวที่พระนั่ง แล้วปูด้วยพรมนั่งขนาดสี่เหลี่ยมเฉพาะพระแต่ละรูป และจัดให้มีกระโถนไว้โดยอยู่เยื้องไปด้านหลังของพระแต่ละรูป จัดขวดน้ำและแก้วน้ำสำหรับพระทุกรูป จัดที่ตั้งตาลปัตรจำนวน ๑ อัน หลังพระรูปแรกหัวแถว

สิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้คือ สายสิญจน์ ให้เริ่มจากองค์พระพุทธรูปที่โต๊ะหมู่บูชานั้น โดยผูกไว้กับฐานพระแล้วโยงออกไปเวียนรอบอาณาบริเวณบ้าน การเวียนรอบสายสิญจน์ ให้เวียนตามทักษิณาวัตร หมายถึงการเวียนวนจากซ้ายไปขวา หากสงสัยก็ให้เวียนตามเข็มนาฬิกานั่นเอง และเมื่อเวียนรอบบ้านแล้วให้นำม้วนสายสิญจน์ ที่เหลือมาวางในพานข้างโต๊ะหมู่บูชาใกล้กับพระที่จะนำมาใช้ประกอบการสวดได้สะดวก

ให้จัดชุดสำหรับการกรวดน้ำสำหรับการอุทิศส่วนบุญกุศลไปให้แก่บรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้วเมื่อเวลาพระท่านให้พร หรือเมื่อพระ ยะถา...สัพพี... จัดให้มีจำนวนที่พอเพียงต่อจำนวนคนจะดีมาก

๓. ขั้นตอนการจัดพิธีทำบุญเลี้ยงพระ

เมื่อถึงวันทำบุญเจ้าภาพอาจจะไปรับพระมาจากวัด หรือในปัจจุบันนี้พระท่านจะมีพาหนะของท่านมาเอง และเมื่อพระมาถึงบ้านให้เจ้าของบ้านออกไปรับพระ

และแนะนำว่าจะให้พระท่านเข้าบ้านทางไหน เพราะพระท่านไม่รู้ว่าเจ้าของบ้านจัดสถานที่ไว้อย่างไร

เมื่อพระเข้านั่งยังอาสนะเรียบร้อยแล้วให้เจ้าของบ้านจัดการถวายน้ำดื่มแก่พระทันที เพราะถ้าพระเดินทางมาด้วยเท้าระยะไกลอาจจะกระหายน้ำ จากนั้นเจ้าของบ้านอาจจะสนทนากับพระหัวแถวสักเล็กน้อย หากพระมีสิ่งที่อยากจะทราบ หรือพระท่านเห็นว่ามีอะไรที่ยังขาดตกบกพร่องที่จะต้องจัดหาเพิ่ม และยังเป็นการให้พระได้พักหายเหนื่อยสักครู่

เมื่อเวลาพร้อมแล้ว เจ้าของบ้านจะต้องเป็นผู้จุดเทียน ธูป บูชาพระรัตนตรัย แล้วกราบลง ๓ ครั้ง จากนั้นก็จะเริ่มกล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย

คำบูชาพระรัตนตรัย

อิมินา สักกาเรนะ พุทธัง อะภิปูชะยามิ

อิมินา สักกาเรนะ ธัมมัง อะภิปูชะยามิ

อิมินา สักกาเรนะ สังฆัง อะภิปูชะยามิ

จากนั้นให้กล่าวบทกราบพระรัตนตรัยติดต่อกันไป

บทกราบพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมา สัมพุทโธ ภะคะวา

พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ (กราบ)

สวากขาโต ภะคะวาตา ธัมโม

ธัมมัง นะมัสสามิ (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

สังฆัง นะมามิ (กราบ)

ขั้นตอนต่อไปเป็นการสมาทานศีล ๕ โดยให้กล่าวดังต่อไปนี้

การสมาทานศีล ๕

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะนัตถายะ

ติสะระเน นะสะหะ ปัญจะ ศีลานิ ยาจามะ

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะนัตถายะ

ติสะระเน นะสะหะ ปัญจะ ศีลานิ ยาจามะ

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะนัตถายะ

ติสะระเน นะสะหะ ปัญจะ ศีลานิ ยาจามะ

จากนั้นพระสงฆ์จะนำกล่าวนะโม ๓ จบ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมพุทธัสสะ

ฆราวาสก็จะกล่าวตาม นะโม ๓ จบ ด้วย

อันดับต่อไปพระสงฆ์จะบอกศีล ๕ ให้ฆราวาส ยึดถือปฏิบัติ ดังนี้

พุทธัง สะระณัง คัชฉา มิ

ธัมมัง สะระณัง คัชฉา มิ

สังฆัง สะระณัง คัชฉา มิ

ทุติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัชฉา มิ

ทุติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัชฉา มิ

ทุติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัชฉา มิ

ตะติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัชฉา มิ

ตะติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัชฉา มิ

ตะติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัชฉา มิ

ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขา ปะทัง สะมาทิยามิ

อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขา ปะทัง สะมาทิยามิ

กาเมสุมิจฉาจารา เวระมะณี สิกขา ปะทัง สะมาทิยามิ

มุสาวาทา เวระมะณี สิกขา ปะทัง สะมาทิยามิ

สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี สิกขา ปะทัง สะมาทิยามิ

พระกล่าว อิมานิ ปัญจะสิกขา ปะทานิ ศีเลนะ สุขขะ ติงยันติ ศีเลนะโภคะ สัมปะทา ศีเลนะสุขขะติงยันติ ตัสสะมา ศีลังนะ โสทะเย

จากนั้นเจ้าของบ้านจะต้องกล่าวคำอาราธนาพระปริตร

คำอาราธนาพระปริตร

วิปัตติ ปัตติพาหายะ สัพพะสัมปัตติ สิทธิยา สัพพะ ทุกขะ วินาสายะ ปะริตตัง พรูถะมังคะลัง

วิปัตติ ปัตติพาหายะ สัพพะสัมปัตติ สิทธิยา สัพพะ ภะยะ วินาสายะ ปะริตตัง พรูถะมังคะลัง

วิปัตติ ปัตติพาหายะ สัพพะสัมปัตติ สิทธิยา สัพพะ โรคะ วินาสายะ ปะริตตัง พรูถะมังคะลัง

ต่อจากนั้นพระจะเริ่มเจริญพระพุทธมนต์ ซึ่งมีบทสวดหลายบท เจ้าของบ้านก็จะนั่งฟังพระสวดด้วยอาการสงบ และจดจ่อกับคำที่พระสวด หากผู้ที่สามารถแปลบทสวดของพระได้ก็จะเข้าใจว่าพระท่านสวดเรื่องใด การสวดมนต์ของพระเท่ากับเป็นการบอกกล่าวเจ้าของบ้านด้วยภาษาบาลี เริ่มตั้งแต่ บทนอบน้อมพระพุทธเจ้า(นะ โม ตัสสะ..) บทสรรเสริญพระพุทธคุณ (อิติปิโส...) บทสรรเสริญพระธรรมคุณ (สวากขาโต....) บทสรรเสริญพระสังฆคุณ (สุปะฏิปันโน...) ต่อด้วยบทพระพุทธชัยมงคลคาถา (พาหุง.....)

ติดต่อกันไป และเมื่อพระจะจบการสวดทุกครั้งจะลงด้วยบทสัพพะมงคลคาถา (ภะวะตุ สัพพะมังคะลัง....)

ในระหว่างที่พระสงฆ์สวดถึงบท อะเสวะนา...... ให้เจ้าของบ้านจุดเทียนน้ำมนต์ แล้วยกขันน้ำมนต์ถวายพระ เพื่อพระจะได้อธิษฐานจิตทำน้ำพระพุทธมนต์ เพื่อใช้ในการปะพรมต่อไป

เมื่อพระสวดจบ เจ้าของบ้านก็ให้จัดอาหารหวานคาวต่าง ๆ มาทำเป็นสำรับ หรือเป็นวงสำหรับพระฉัน และอย่าลืมจัดสำรับอาหารสำหรับพระพุทธ ๑ สำรับ วางหน้าโต๊ะหมู่บูชาตามประเพณีนิยม เมื่อจัดเสร็จเรียบร้อย ก็ให้กล่าวคำถวายข้าวพระพุทธ และถวายภัตตาหารแก่พระสงฆ์เป็นอันดับติดต่อกัน ดังนี้

<u>คำถวายข้าวพระพุทธ</u>

อิมัง สูปะ พะยัญชะนะ สัมปันนัง สาลีนัง โภชะนานัง อุทะกังวะรัง พุทธัสสะ ปูเชมิ

<u>คำถวายภัตตาหารพระสงฆ์</u>

อิมานิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ

อิมานิ ภัตตานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ภัตตาหาร กับทั้งของบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แด่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ ซึ่งภัตตาหาร กับทั้งของบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญ ฯ

จากนั้นเจ้าของบ้านก็ร่วมกันยกภัตตาหารทั้งหลายถวายถึงมือของพระสงฆ์ ในภาษาพระเรียกว่า "การประเคนภัตตาหารพระ" เมื่อประเคนเสร็จ พระสงฆ์ก็จะลงมือฉันภัตตาหารอย่างสำรวม และพออิ่ม โดยพระที่ปฏิบัติชอบก็จะตักอาหารทุก ๆ ภาชนะที่นำมาถวายเพื่อให้เจ้าภาพมีความพึงพอใจและยินดี

เมื่อพระฉันภัตตาหารเสร็จเรียบร้อย พระก็จะอนุญาตให้เจ้าของบ้านนำอาหารที่เหลือกลับคืน แล้วพระก็จะให้พรแก่เจ้าของบ้านต่อไป แต่ความนิยมของพุทธศาสนิกชน หลังพระฉันภัตตาหารเสร็จ หรือก่อนที่พระจะให้พร มักจะจัดเครื่องไทยธรรมพร้อมปัจจัยมาถวายพระ

พระสงฆ์ก็จะให้พรแก่เจ้าของบ้านด้วยบท **<u>ยะถา วะริวะหา........สัพพี ติโย ......</u>** เจ้าของบ้านก็จะกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้กับบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว

<u>บทกรวดน้ำ</u>

อิทัง เม ญาตีนัง โหตุ สุขิตา โหนตุ ญาตะโย

(คำแปล) ขอส่วนบุญนี้ จงสำเร็จแก่ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้า ขอให้ญาติทั้งหลายของข้าพเจ้ามีความสุข

เมื่อเสร็จพิธี ก่อนที่พระจะกลับ เจ้าของบ้านจะต้องนำกราบพระรัตนตรัยพร้อม ๆ กัน

อะระหัง สัมมา สัมพุทโธ ภะคะวา พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเท มิ (กราบ)

สวากขาโต ภะคะวา ธัมโม ธัมมัง นะมัสสา มิ (กราบ)

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สังฆัง นะมา มิ (กราบ)

จากนั้นพระสงฆ์ก็จะลาเจ้าของบ้านกลับวัด เจ้าของบ้านควรจะต้องไปส่งพระสงฆ์จนพ้นจากพื้นที่อาณาเขตบ้าน จึงจะจบด้วยดีอย่างสมบูรณ์

พิธีการทำบุญบ้าน ซึ่งจะเห็นว่าไม่ยุ่งยากอะไร ท่านเองก็สามารถจัดทำได้ด้วยตนเอง ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้อ่านจะได้ประโยชน์จากเรื่องราวที่เขียนมาทั้งหมดนี้ครับ

คำลาข้าวพระพุทธ

เสสัง มังคะลา ยาจามิ

(คำแปล) ข้าพเจ้าขอคืนเศษอันเป็นมงคลนี้ ข้าพเจ้าขอภัตต์ที่เหลือเป็นมงคลด้วยเถิด

คาถาเสกน้ำล้างหน้าประจำวัน

เมื่อตักน้ำมาแล้วให้ผินหน้าไปทางทิศตะวันออกแล้วเอานิ้วชี้ข้างขวาเขียน “มะอะอุ” ลงในน้ำพร้อมกับบริกรรมพุทธมนต์ว่า “มะอะอุ” พ่นใส่น้ำ ๓ จบ แล้วจึงอธิษฐานและสวดพุทธมนต์ ดังนี้

พระพุทธล้างหน้า พระธรรมล้างทุกข์ พระสงฆ์เพิ่มสุข

ยาตรายามดี สวัสดีมีชัย อิติปิโส ภะคะวา

แล้วจึงล้างหน้าแล้วปะพรมตบท้ายทอย ๓ ครั้ง เจริญสุขยิ่งเลย

คาถาค้าขายดี (ของเก่า)

พ่อค้าแม่ค้าพาณิชย์ให้เสกเป่า ๓ จบ ๗ จบ ทำน้ำมนต์ล้างหน้าและปะพรมสินค้า ขายของดีนักแล ให้อธิษฐานและกล่าวดังนี้

พุทธัง พะหุ ชะนานัง

เอหิจิตตัง เอหิมะนุสสานัง

เอหิลาภัง เอหิเมตตา

ชมพูทีเป มะนุสสานัง

อิตถิโย ปุริโส จิตตัง พันธัง เอหิ

(อธิษฐาน และใส่บาตรทุกวันตามศรัทธาจะบังเกิดโชคลาภ)

คาถาเมตตามหานิยม

เมตตา คุณนัง อะระหัง เมตตา

คาถาใช้ภาวนาเวลาขับรถ

(ให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ไม่หลับใน)

เมตตัญ จะ สัพพะโล กัสมิง มานะ สัมภาวะเย อัปปะริมานัง

สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวรเถระ (หลวงปู่สุก)

พระคาถาพญาไก่เถื่อน

วัดราชสิทธาราม (วัดพลับ) ธนบุรี

นะโม ๓ จบ

เวทาสากุ กุสาทาเว ทายะสาตะ ตะสายะทา

สาสาทิกุ กุทิสาสา กุตะกุฎ ฎกุตะกุ

มหานิยม ป้องกันภัยทั้งปวง ฯ

คาถาท่านพ่อลี

วัดอโศการาม จ.สมุทรปราการ

พุทโธ สัพพัญญู ตะญาโน ธัมโม โลกุตตะโร วะโร

สังโฆ มัคคะ ผะลัฏโฐ จะ อิจเจตัง ระตะนัตตะยัง

อะระหัง พุทโธ อิติปิโส ภะคะวา นะมา มิหัง

คาถาป้องกันภัยทั้งปวง

พระราชนิพนธ์

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖

"พุทธศาสนาเป็นของชาวไทย เรามาชวนกันนับถือพระพุทธศาสนาเถิด.................ผู้ที่แปลงศาสนา คนดูถูกยิ่งกว่าผู้ที่แปลงชาติ"

"อันผู้ใดใฝ่ธรรมเป็นเนืองนิตย์
และรู้จักข่มจิตไม่ย่อหย่อน
ปฏิบัติพร้อมพรั่งดั่งครูสอน
คงไม่ต้องอาทรและร้อนใจ

ปราชญ์สรรเสริญว่าธรรมนั้นล้ำเลิศ
สุดประเสริฐกว่าทรัพย์ทั้งน้อยใหญ่
ธรรมคุ้มผู้ประพฤติธรรมไซร้
คงต้องได้ผลงามตามศรัทธา"

พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ที่ได้อัญเชิญมานี้ เพื่อแสดงว่าความสำคัญของธรรมะซึ่งมีคุณค่ายิ่งกว่าทรัพย์ทั้งมวล ถ้าผู้ใดนำไปปฏิบัติ และได้ประพฤติตามคำสอนของครูด้วยก็ย่อมจะประสบแต่ความสุขความเจริญโดยส่วนเดียว

คำอาราธนาธรรม

พรัหมมา จะ โลกาธิปตี สะหัมปะติ กัตอัญชะลี อันธิวะรัง อะยาจะถะ สันตีธะ สัตตาปปะระชัก ชะชาติกา เทเสตุ ธัมมัง อะนุกัมปิมัง ปะชัง ฯ

คำถวายผ้ากฐิน

อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กะฐินะจีวะระทุสสัง สังฆัสสะโอโณชะยามะ สาธุโน ภันเต สังโฆ อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะจีวะระ ทุสสัง ปะฏิคคัณหาตุ ปะฏิคคะเหตะวา จะ อิมินา ทุสเสนะ กะฐินัง อัตถะจะตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

ทุติยัมปิ อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กะฐินะจีวะระทุสสัง สังฆัสสะโอโณชะยามะ สาธุโน ภันเต สังโฆ อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะจีวะระ ทุสสัง ปะฏิคคัณหาตุ ปะฏิคคะเหตะวา จะ อิมินา ทุสเสนะ กะฐินัง อัตถะจะตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

ตะติยัมปิ อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กะฐินะจีวะระทุสสัง สังฆัสสะโอโณชะยามะ สาธุโน ภันเต สังโฆ อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะจีวะระ ทุสสัง ปะฏิคคัณหาตุ ปะฏิคคะเหตะวา จะ อิมินา ทุสเสนะ กะฐินัง อัตถะจะตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายผ้ากฐินจีวรกับทั้งบริวารนี้ แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย และเมื่อรับแล้วขอจงกรานใช้กฐินด้วยผ้านี้ เพื่อประโยชน์และความสุขของข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญฯ

คำถวายผ้าป่า

อิมานิ มะยัง ภันเต ปังสุกุละจีวาระนิ สะปะริวาระนิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุโน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ปังสุกุละจิวะรานิ ปะฏิคคันหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายผ้าบังสุกุล จีวรกับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับผ้าบังสุกุล จีวรกับทั้งบริวารนี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุขของข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญฯ

คำถวายพระพุทธรูป

อิมัง มะยัง ภันเต พุทธะรูปัง ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุโน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมัง พุทธะรูปัง ปะฏิคคันหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายพระพุทธรูป แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับซึ่งพระพุทธรูป ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุขของข้าพเจ้าทั้งหลาย สิ้นกาลนานเทอญฯ

สัพพะทานัง ธัมมะทานัง ชินาติ

การให้ธรรมเป็นทาน ชนะการให้ทั้งปวง

คำว่า “พอ”

ราชัย กสิวัฒน์

คำว่า “พอเหมาะพอควร” นี้ เรามักใช้เรียกอย่างย่อ ๆ ด้วยคำว่า **"พอ"** หรือ **"รู้จักพอ"** ฉะนั้นคำว่า **"รู้จักพอ"** ในทางพุทธธรรม จึงมิได้หมายความว่าหยุดนิ่งหรืออยู่กับที่ แต่หมายถึง**"รู้จักความพอเหมาะพอควร"** ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งต่อการบริโภคโดยไม่จำกัดว่าบริโภคอาหารหรือบริโภคลาภ ยศ สรรเสริญ มิใช่ว่าเห็นอาหารอร่อยก็รับประทาน จนอึดอัด ในทำนองเดียวกัน มิใช่ว่าเห็นลาภ ยศ สรรเสริญ มากองอยู่เฉพาะหน้า ก็เร่งกอบโกยจนขาดสติ

การทำความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายชีวิตของบุคคลอาจพอศึกษาได้จากคำถามที่ว่า **"แต่ละบุคคลต้องการอะไรในชีวิต"** แม้คำถามนี้จะเป็นคำถามพื้นฐานคล้ายหญ้าปากคอก แต่บ่อยครั้งสำหรับคนไทยจำนวนไม่น้อยที่ไม่สามารถตอบคำถามนี้ได้อย่างทั่วไป ความต้องการของมนุษย์ย่อมแตกต่างกันในรายละเอียด แต่ถ้าพินิจพิเคราะห์ให้กว้างไกลแล้วก็พอจะทราบได้ว่าความต้องการของคนไทยในยุคปัจจุบันมักมุ่งเน้นที่ความต้องการภายนอกเป็นสำคัญอย่างไรก็ดี หลักธรรมในพระพุทธศาสนาก็ได้ครอบคลุมถึงความต้องการขั้นพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยสี่ อันได้แก่อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ปัจจัยนอกเหนือจากนี้ยังรวมถึงความต้องการทางเพศและความต้องการ เกียรติยศชื่อเสียง ซึ่งพุทธทาสภิกขุเรียกโดยย่อว่า **"กิน กาม เกียรติ"** ดังนั้นความต้องการภายนอกของมนุษย์ ได้แก่

๑.ความต้องการพื้นฐาน เช่น อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และเครื่องบำรุงความสุข

๒. ความต้องการทางเพศ ความรัก และการเป็นเจ้าของ

๓. ความต้องการชื่อเสียง เกียรติยศ ตำแหน่งหน้าที่การงาน และการยกย่องในสังคม

พระคาถาชินบัญชร

๑. ชะยาสะนากะตา พุทธา เชตวา มารัง สะวาหะนัง จะตุสัจจาสะภัง ระสัง เย ปีวิงสุ นะราสะภา.

๒.ตัณหังกะราทะโย พุทธา อัฏฐะวีสะติ นายะกา สัพเพ ปะติฏฐิตา มัยหัง มัตถะเกเต มุนิสสะรา.

๓.สีเส ปะติฏฐิโต มัยหัง พุทโธ ธัมโม ทะวิโลจะเน สังโฆ ปะติฏฐิโต มัยหัง อุเร สัพพะคุณากะโร

๔. หะทะเย เม อะนุรุทโธ สารีปุตโต จะทักขิเณ โกณฑัญโญ ปิฏฐิภาคัสมิง โมคคัลลาโน จะ วามะเก.

๕.ทักขิเณ สะวะเน มัยหัง อาสุง อานันทะ ราหุโล กัสสะโป จะ มะหานาโม อุภาสุง วามะ โสตะเก.

๖.เกสันเต ปิฏฐิภาคัสมิง สุริโย วะ ปะภังกะโร นิสินโน สิริสัมปันโน โสภิโต มุนิปุงคะโว

๗.กุมาระกัสสโป เถโร มะเหสี จิตตะ วาทะโก โส มัยหัง วะทะเน นิจจัง ปะติฏฐาสิคุณากะโร.

๘.ปุณโณ อังคุลิมาโร จะ อุปาลี นันทะ สีวะลี เถรา ปัญจะ อิเม ชาตา นะลาเต ติละกา มะมะ.

๙. เสสาสีติ มะหาเถรา วิชิตา ชินะสาวะกา เอเตสีติ มะหาเถรา ชิตะวันโต ชิโนระสา

ชะลันตา สีละเตเชนะ อังคะมังเคสุ สัณฐิตา.

๑๐.ระตะนัง ปุระโต อาสิ ทักขิเณ เมตตะ สุตตะกัง ธะชัคคัง ปัจฉะโต อาสิ วาเม อังคุลิมาละกัง

๑๑.ขันธะโมระปะริตตัญจะ อาฏานาฏิยะ สุตตะกัง อากาเส ฉะทะนัง อาสิ เสสา ปาการะสัณฐิตา

๑๒.ชินา นานาวะระสังยุตตา สัตตัปปาการะ ลังกะตา วาตะปิตตาทะสัญชาตา พาหิรัช ฌัตตุปัททะวา.

๑๓.อะเสสา วินะยัง ยันตุ อะนันตะชินะ เตชะสา วะสะโต เม สะกิจเจนะ สะทา สัมพุทธะปัญชะเร.

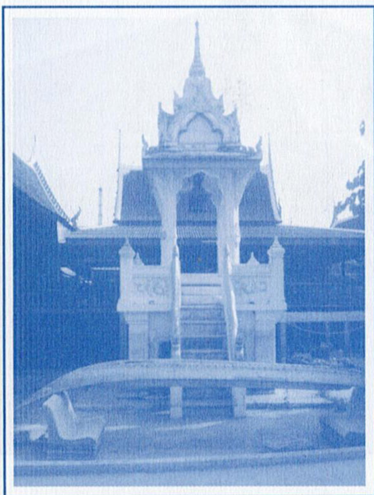
๑๔.ชินะปัญชะระมัชฌัมหิ วิหะรันตัง มะฮี ตะเล สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ เต มะหาปุริสาสะภา.

๑๕.อิจเจวะมันโต สุคุตโต สุรักโข ชินานุภาเวนะ ชิตุปัททะโว

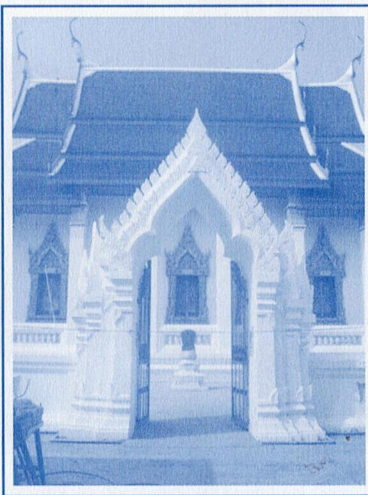
ธัมมานุภาเวนะ ชิตาริสังโฆ สังฆานุภาเวนะ ชิตันตะราโย

สัทธัมมานุภาวะปาลิโต จะรามิ ชินะ ปัญชะเรติ.

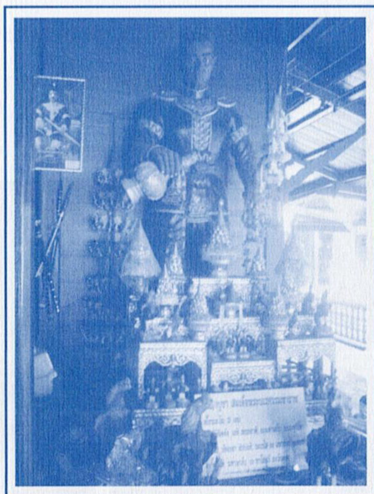
สิ่งก่อสร้างและเสนาสนะของวัด

หอระฆัง

ซุ้มประตูกำแพงโบสถ์

รูปปั้นพระนเรศวรมหาราช

พระอุโบสถที่มีรูปทรงสวยงามในสมัย
อยุธยาตอนปลาย พร้อมกำแพงแก้ว
โดยรอบที่สวยงามด้วยเช่นกัน

กลุ่มศาลาการเปรียญ

คลองบ้านธนูติดทางด้านตะวันออกเฉียงเหนือของวัดและเห็นประตูหน้าปากคลองข้าวเม่า

ท่าน้ำหน้าวัด(เดิม)ลงสู่คลองโพ อยู่ทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของวัด ในคลองมีปลาชุกชุม

ทศพิธราชธรรม

แต่โบราณมาได้มีข้อกำหนดต่างๆ ที่พระมหากษัตริยาธิราชเจ้าพึงปฏิบัติ ในพระราชจริยาวัตรจัดเป็นพระคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งด้วย เรียกว่า ทศราชธรรม หรือ คุณธรรม 10 ประการ

ธรรมะข้อ 1. ทาน

หมายถึง พระราชทานพัสดุสิ่งของ หรือปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต แก่ผู้สมควรได้รับ ได้แก่ พระภิกษุสงฆ์ และราษฎรผู้ยากไร้ เป็นต้น นอกจากนี้ยังรวมถึงการพระราชทานพระบรมราชูปถัมภ์ แก่พระราชวงศานุวงศ์ และข้าทูลละอองธุลีพระบาท ตามสมควรแก่ฐานะ.

ธรรมะข้อ 2. ศีล

หมายถึง การทรงศีล หรือการที่ทรงตั้งสังวรรักษาพระอาการ กาย วาจา ให้สะอาดปราศจากโทษอันควรครหา พระองค์ทรงมีพระราชศัทธาในบวรพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง ได้เสด็จออกทรงผนวช เพื่อทรงศึกษาและปฏิบัติพระธรรมวินัย อุทิศพระราชกุศลพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทย.

ธรรมะข้อ 3. บริจาค

หมายถึง การพระองค์พระราชบริจาคไทยธรรม หรือสิ่งของที่พระราชทานให้เป็นประโยชน์ทั้งแก่พระราชวงศานุวงศ์ และทูลข้าละอองธุลีพระบาท ตามฐานะที่ราชการฉลองพระเดชพระคุณ รวมทั้งพระราชทานแก่ประชาชนผู้ยากไร้ได้อาศัยเลี้ยงชีวิต.

ธรรมะข้อ 4. อาชวะ

หมายถึง ความซื่อตรง ทรงมีพระราชอัฌชาสัย อันประกอบด้วยความซื่อตรง ดำรงในสัตย์สุจริต ซื่อตรงต่อพระราชสัมพันธมิตรและพระราชวงศ์ ข้าทูลละอองธุลีพระบาททั้งปวง ไม่ทรงคิดลวง ประทุษร้ายโดยอุบายผิดยุติธรรม.

ธรรมะข้อ 5. มัททวะ

หมายถึง ความอ่อนโยน ทรงมีพระราชอัฌชาสัยอ่อนโยน ไม่ดื้อดึงถือพระองค์แม้มีผู้ตักเตือนในบางอย่าง ด้วยความมีเหตุผลก็จะทรงพิจารณาโดยถี่ถ้วน ถ้าถูกต้องดีชอบก็ทรงอนุโมทนา และปฏิบัติตาม ทรงสัมมาคารวะอ่อนน้อมแก่ท่านผู้เจริญโดยวัยและโดยคุณ ไม่ทรงดูหมิ่น.

ธรรมะข้อ 6. ตบะ

หมายถึง ความเพียร ทรงสมาทานกุศลวัตร ด้วยการเอาพระราชหฤทัยใส่ ในการปกครองพระราชอาณาเขต และประชาชนให้มีความสุขปราศจากภยันตราย ตลอดถึงการที่ทรงมีพระอุตสาหะอันแรงกล้าในกุศลสมาทาน ระวังบาปที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้น และเพื่อจะกำจัดบาปกุศลที่เกิดขึ้นแล้วให้เสื่อมสูญ ไม่ตั้งอยู่ในพระสันดาน.

ธรรมะข้อ 7. อักโกธะ

หมายถึง ความไม่โกรธ ทรงมีพระกริยาที่ไม่โกรธโดยวิสัย มิใช่เหตุที่ควรโกรธ แม้มีเหตุที่ให้ทรงพระพิโรธ แต่ทรงข่มเสียให้อันตรธานสงบระงับไป ด้วยทรงมีพระเมตตาอยู่เสมอ ไม่ทรงปรารถนาจะก่อภัย ก่อเวรแก่ผู้ใด.

ธรรมะข้อ 8. อวิหิงสา

หมายถึง ความไม่เบียดบียน ด้วยทรงมีพระราชอัฌชาสัยกอปรด้วยพระราชกรุณา ไม่ทรงปรารถนาจะก่อทุกข์แก่ผู้ใดแม้กระทั้งสัตว์ ไม่ทรงเบียดเบียนพระราชวงศ์ ข้าทูลละอองธุลีพระบาท และอาณาประชาราษฎร์ ให้ลำบากด้วยเหตุอันไม่ควรกระทำ.

ธรรมะข้อ 9. ขันติ

หมายถึง ความอดทน ทรงมีพระราชหฤทัยดำรงมั่นในขันติ มีความอดทนต่อสิ่งที่ควรอดทน เช่นอดทนต่อทุกข์ อดทนต่อเวทนาอันเกิดขึ้นในพระกาย และทรงมีพระขันติเมตตากรุณาธิคุณ งดโทษผู้มีความประมาท กระทำผิดล่วงพระอาญา และควรจะลงราชทัณฑ์ แต่ก็ทรงระงับด้วยความอดทนไว้ได้.

ธรรมะข้อ 10. อวิโรธนะ

หมายถึง ความเที่ยงธรรม ทรงรักษาความยุติธรรมไม่ให้แปรผันจากสิ่งที่ตรง และดำรงพระอาการไม่ยินดี ยินร้าย ต่ออำนาจคติทั้งปวง หรืออีกนัยหนึ่ง คือความไม่ประพฤติผิดในขัตติยราชประเพณี ทรงดำรงอยู่ในพระราชจริยาวัตรของพระมหากษัตริย์อย่างแท้จริง.

ยึดมั่นในศีล ๕
ปฏิบัติและรักษาอย่างมั่นคง
ดำรงในสัตยธรรม
ไม่ล่วงล้ำอบายมุข
จะน้อมนำชีวิตเป็นสุขตลอดกาล

ราชัย กสิวัฒน์